

a Katonai Parancsnokság szükségesnek látja, elrendelheti egyes lapok betiltását.

Következésképpen a cenzúrával kapcsolatos reklamációk alaptalanok és mellőzendők.

A magyar alattvalók közlekedését a megszállt övezetben a következő elvek szabályozzák:

a) A november 13-i Egyezmény I. cikkelyének értelmében, amely elrendeli e területek kiürítését a magyar csapatok részéről, minden aktív katonai személynek el kell hagynia a szövetségesek által megszállt övezetet.

b) Minden olyan leszerelt katona, aki a megszállt övezetből származik, csak akkor térhet oda vissza, ha személyazonosságát és leszerelését igazoló hivatalos okmányt tud felmutatni. A helyi hatóságoknak ezenkívül még tartózkodási engedéllyel is el kell látniuk az illetőt.

c) a Vezénylő Tábornoknak az ellenséges területen való közlekedést szabályozó előírásai értelmében a meg nem szállt övezetből származó alattvalók ellenséges állam alattvalóinak tekintendők, és a megszállt övezetbe való belépésük nem engedélyezhető.

d) A Vezénylő Tábornoknak a fegyveres övezetben való közlekedésről kiadott előírásai értelmében a megszállt övezetből származó alattvalók ebben a zónában csak a katonai hatóságok engedélyével közlekedhetnek.

Elvileg nem megengedett, hogy a megszállt övezetből a meg nem szállt övezetbe átlépjenek.

Kérem Excellenciádat, fogadja legmélyebb nagyrabecsülésemet
Vix alezredes, a Misszió távollevő vezetője nevében

Collat s. k.
parancsnokhelyettes

¹ A Fegyverszüneti Bizottság magyar katonai szerv volt, amelyet a fegyverszünet technikai részleteinek és feltételeinek biztosítására és az antant katonai hatóságaival való kapcsolat fenntartására állítottak fel.

² Helyesen: az 1918. november 13-i (belgrádi) fegyverszüneti egyezmény.

377. APPONYI GYULA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(La Tour de Peilz, 1919. január 11.)

Kedves Mihály!

Rosenzweig báró (Sigray Tóni bizalmas segédje), aki tegnap érkezett vissza Bpestről, tudatta velem, hogy te az összes hozzád intézett leveleimet nem kaptad meg.

Szükségesnek tartom tehát, hogy ezen levelemhez mellékeljem mindazon leveleim másolatait, amelyeket Szemere Leó úr és Bedy-Schwimmer Rózsa vettek át tőlem, azon ígérettel, hogy ezeket a legbiztosabb úton hozzád juttatják; ezek azonban úgy látszik, mind elkallódtak.¹

Most megkértem Sigrayt, hogy ezen levelemet az ő hivatalos postájával együtt küldje meg neked.

Amint hallom, az „Országos Hadigondozó Hivatal”² megszűnt mint ilyen, és beolvadt az új Népjóléti Minisztériumba.

Mivel én a népjóléti miniszter urat³ sajnos személyesen nem ismerem, arra kérnélek téged, kedves öregem, légy szíves neki megmondani, hogy én a leg-

nagyobb készséggel hajlandó vagyok minden ellenszolgáltatás nélkül azon megbízatásomat, amelyet az „Országos Hadigondozó Hivataltól” itt Svájcban vállaltam, az új Népjóléti Minisztérium részére is folytatni.

Mivel én a „Genfi Nemzetközi Vöröskereszt Egyesülettel” az „O.H.G.H.” révén már rég állandó összeköttetésben állok; felajánlom a Katusnak is, mint a Magyar Vöröskereszt jelenlegi kormánybiztosának szolgálataimat Svájcban és nagyon örülnék, ha bármiképp segítségére lehetnék.

Te, kedves Mihály, jól tudod, hogy mi készítetett engem arra, hogy családommal külföldre költözzek, azt nincs szükségem *Neked* bővebben megmagyarázni.

Én itteni 5 hónapi tartózkodásom alatt nagyon sokat dolgoztam, és azt hiszem és reményelem, hogy eddigi munkámmal, az ezen idő alatt szerzett tapasztalataimmal és összeköttetéseimmel némiképp hozzá fogok járulhatni Sigray itteni kiküldetésének és működésének sikeréhez.

Ha *Neked* bármi tekintetben szolgálatodra és hasznodra lehetnék, és ha én *itt* szegény hazánk érdekében bármit is tehetek, kérlek, rendelkezéssel itten velem bármily tekintetben.

Végzem soraimat, mivel nagymérvű elfoglaltságodban nem akarlak egy hosszabb levéllel fárasztani, habár rengeteg sok mondanivalóm volna; igaz, hogy a legtöbbet Sigray úgy is megírta *neked*.

Katusnak add át kérlek kézcsókomat, és feleségem legszívélyesebb üdvözlését; *Téged* pedig kedves öregem, szívből ölel

igaz régi barátod és rokonod
Gyula

Ui.: Az egyszerűség kedvéért mellékelem itt *neked* mindjárt, a Kunfihoz intézett hivatalos átiratomat, azon kéréssel, *hogy ha azt jónak találod és helyesled*, neki átadni szíves legyél.⁴

Gyula

PIA 704. f. 54. ö. e. (eredeti).

¹ Apponyi Gyula korábbi leveleit l. 283. és 292. számon.

² A háború alatt létesített hivatal vezetője Teleki Pál volt.

³ Kunfi Zsigmondra gondol, aki éppen ekkor vette át a közoktatásügyi tárcát.

⁴ Az említett átirat nem ismeretes.

378. A NAGYKANIZSAI MUNKÁSTANÁCS TÁVIRATA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Nagykanizsa, 1919. január 11.)

A szociáldemokrata párt, melynek ez idő szerint Zala vármegyében 175 szervezete van, arról győződött meg, hogy a belső rend és a közlekedés sehogy sincs biztosítva. Egy csomó község még tüzelőanyaggal sincs ellátva, mert a környéken levő uraságok, bérlők, papi rendek megtagadják a fának eladását, hogy ezáltal rendetlenséget okozzanak. Január 10-én a nagykanizsai munkástanács a katonai kiküldöttekkel egyetemben hozott határozata folytán kérjük a kormányt, hogy *Zala vármegye területére a földbirtokos osztálytól teljesen független teljhatalmú kormánybiztost nevezzen ki nagykanizsai székhellyel*, mert a hivatalos vármegye forradalom után ügyek vitelére alkalmatlan és mert csak ilyen formában lesz lehetséges a rendet fenntartani, a rothadó gabonát elcsé-